

Nr 2.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1950/51 under andra huvudtiteln, avseende anslagen inom justitiedepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.)

Justitiedepartementet m. m.

1:o) **Avlöningar till statsråden utan departement m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under andra huvudtiteln framlagda förslag (punkt 1, s. 1 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för den 4 januari 1950) och under erinran, att samma belopp anvisats för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Avlöningar till statsråden utan departement m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 222 700 kronor.

2:o) **Justitiedepartementet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 1 och 2), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ur justitiedepartementets personalförteckning avföra en befattning såsom andre kanslisekreterare i Ca 24;

b) till *Justitiedepartementet: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 545 500 kronor.

3:o) **Justitiedepartementet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 2), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Justitiedepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 108 500 kronor.

4:o) **Justitiedepartementet: Svensk författningssamling.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 4, s. 2), vilket innebär en ökning av medelsanvisningen med 20 000 kronor med hänsyn till anslagsbelastningen, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Justitiedepartementet: Svensk författningssamling* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 220 000 kronor.

5:o) **Lagberedningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 2 och 3), vilket innebär en anslagsökning med 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lagberedningen* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

6:o) **Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 3), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ombuden för tillsyn av tryckta skrifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 kronor.

Justitiekanslersämbetet och riksåklagarämbetet.

7:o) **Justitiekanslersämbetet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 7, s. 3—6) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att i justitiekanslersämbetets personalförteckning uppföra en befattning såsom byråchef i Cr 10, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för ämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51, dels ock till Justitiekanslersämbetet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 115 300 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 106 200 kronor.

Justitiekanslersämbetets nuvarande personalorganisation, som tillkommit vid rättegångsreformens ikraftträdande, anses ha blivit alltför snävt tilltagen. Vidare ha betungande arbetsuppgifter tillkommit, vilka icke förutsetts vid organisationens bestämmande. På grund härav har arbetsbalansen stigit, vilket bl. a. i vissa fall lett till dröjsmål med ärendenas avgörande. Då arbetsbelastningen på riksåklagarämbetet icke fått den omfattning, varmed man tidigare räknat, föreslås att en byråchefsbefattning vid detta ämbete, vilken hittills varit obesatt, överflyttas till justitiekanslersämbetet. Samtidigt föreslås densamma skola i lönegradshänseende ändras från Ca 33 till

Cr 10. Vid bifall härtill kan ifrågavarande anslag minskas med det nu för tillfälligt arbetsbiträde beräknade beloppet, 12 000 kronor. Den för byråchefens överflyttning erforderliga uppräknigen av anslaget stannar därför vid 7 100 kronor.

Vidare föreslås ökning av medelsanvisningen för vikarier med 2 000 kronor.

Utskottet. Den avvägning av personalbehovet, som ägde rum vid inrättandet av riksåklagarämbetet, har uppenbarligen lett till en viss överdimensionering av organisationen vid detta ämbete. Under sådana förhållanden finner utskottet det angeläget, att befattningar, som med hänsyn till vunna erfarenheter icke erfordras, snarast indragas. Emellertid torde såsom departementschefen framhållit en förstärkning av justitiekanslersämbetet vara påkallad för att undanröja olägenheterna av den nuvarande arbetsbalansen och de dröjsmål vid ärendenas avgörande, som uppkomma på grund av arbetsbelastningen. Utskottet har på grund härav icke något att erinra mot att till sistnämnda ämbete överföres en hittills vakanssatt byråchefsbefattning hos riksåklagarämbetet.

Under åberopande härav och med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag även i övrigt hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i justitiekanslersämbetets personalförteckning uppföra en befattning såsom byråchef i Cr 10;

b) fastställa följande avlöningsstat för justitiekanslersämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	88 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	15 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	11 900

Summa kronor 115 300;

c) till *Justitiekanslersämbetet*: Avlöningar för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 115 300 kronor.

8:o) *Justitiekanslersämbetet*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 6 och 7), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Justitiekanslersämbetet*: Omkostnader för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

9:o) **Riksåklagarämbetet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 7 och 8), vilket innebär en anslagsminskning med 18 300 kronor på grund av överflyttning av en byråchefsbefattning till justitiékanslersämbetet, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ur riksåklagarämbetets personalförteckning avföra en befattning såsom byråchef i Ca 33;

b) fastställa följande avlöningsstat för riksåklagarämbetet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> 105 400	105 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	43 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	16 100

Summa kronor 164 800;

c) till *Riksåklagarämbetet: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 164 800 kronor.

10:o) **Riksåklagarämbetet: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 10, s. 8), vilket innebär en anslagsökning med 1 500 kronor, avseende expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksåklagarämbetet: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 15 500 kronor.

Domstolarna.

11:o) **Högsta domstolen m. m.: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 11, s. 9—11) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51, dels ock till Högsta domstolen m. m.: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 735 000 kronor.

Anslaget är i gällande riksstat uppfört med 1 770 000 kronor.

Arbetsbalansen i högsta domstolen har nu nedbringats till normal storlek. Ännu anses emellertid knappast möjligheter föreligga att mera tillförlitligt bedöma personalbehovet. Försiktigheten anses bjuda, att allenast sådana personalinskränkningar vidtagas, för vilka erfarenheten giver ett bestämt stöd. Departementschefen har bl. a. framhållit, att det är av största betydelse

delse för högsta domstolens verksamhet och därmed även för rättsskipningen i det hela, att målens avgörande icke fördröjes av brist på arbetskrafter.

För nästkommande budgetår föreslås antalet revisionssekreterare skola minskas med två. Vidare föreslås en amanuens skola ersättas med ett biträde i reglerad befordringsgång samt utökning av personalen med ett nytt sådant biträde.

I enlighet härmed skulle anslaget å ena sidan nedsättas med kostnaderna för två extra revisionssekreterare och en amanuens, (36 500 + 9 100) 45 600 kronor, samt å andra sidan ökas med kostnaderna för två biträden i befordringsgången, 8 500 kronor. För löneklassuppflyttningar erfordras vidare en uppräkningskostnad med 2 100 kronor. Resultatet skulle bliva en nedsättning av anslagsbeloppet med (45 600 — 8 500 — 2 100) 35 000 kronor till 1 735 000 kronor.

Utskottet. Med hänsyn till de svårigheter, som alltjämt föreligga att med större säkerhet bedöma personalbehovet för högsta domstolens och nedre justitierevisionens vidkommande, kan utskottet tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag beträffande begränsningen av antalet revisionssekreterare. Det torde av samma skäl vara ofrånkomligt, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal även för nästkommande budgetår av riksdagen anvisas förslagsvis och att posten sålunda maximeras av Kungl. Maj:t. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t även i fortsättningen med uppmärksamhet följer personalbehovet för att i möjlig utsträckning nedbringa kostnaderna.

Kungl. Maj:ts förslag om utbyte av en amanuensbefattning mot en befattning som biträde i reglerad befordringsgång och om inrättande av en ny sådan biträdesbefattning ävensom den föreslagna uppräkningskostnaden av anslaget för löneklassuppflyttningar föranleda icke någon erinran från utskottets sida.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) fastställa följande avlöningsstat för högsta domstolen och nedre justitierevisionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 291 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	3 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	254 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	186 200

Summa kronor 1 735 000;

b) till *Högsta domstolen m. m.*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 735 000 kronor.

12:o) **Högsta domstolen m. m.: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 11 och 12), vilket innebär en anslagsökning med 7 600 kronor — varav 5 000 kronor avse ökade städningskostnader för högsta domstolens nya lokaler och 2 600 kronor ökade telefonkostnader i anledning av att telefonväxel installerats i nedre justitierevisionens ämbetslokaler i Rosenbad — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Högsta domstolen m. m.: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 121 200 kronor.

13:o) **Regeringsrätten: Avlöningar. Regeringsrätten: Omkostnader. Regeringsrätten: Regeringsrättens årsbok.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 13—15, s. 12), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 såsom förslagsanslag anvisa

a) till *Regeringsrätten: Avlöningar* 288 900 kronor;

b) till *Regeringsrätten: Omkostnader* 10 000 kronor;

c) till *Regeringsrätten: Regeringsrättens årsbok* 25 000 kronor.

14:o) **Hovrätterna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 13—18) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i hovrätternas personalförteckning, som av departementschefen föreslagits, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för hovrätterna, att tillämpas under budgetåret 1950/51, dels ock till Hovrätterna: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 341 000 kronor.

Ifrågavarande anslag är i gällande riksstat uppfört med 4 337 400 kronor.

Enligt grunderna för reglerad befordringsgång beträffande biträdespersonal föreslås fyra biträden i Svea hovrätt erhålla ordinarie anställning. Detta föranleder vissa jämkningar beträffande beräkningen av anslagsposterna till ordinarie tjänstemän (+ 21 100), till icke-ordinarie personal (— 17 900) och till rörligt tillägg (+ 400). Anslagshöjningen utgör 3 600 kronor.

I personalförteckningen föreslås antalet kontorsbiträden i Svea hovrätt ökat från 5 till 9. För Göta hovrätt föreslås förteckningen vidare kompletterad med en befattning som hovrättssekreterare i Ca 29, vilken tjänst emellertid icke bör få besättas, så länge den på övergångsstat uppförde hovrättssekreteraren i Ca 30 kvarstår i tjänst.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 4 januari 1950 angivna ändringar i hovrätternas personalförteckning;

b) fastställa följande avlöningsstat för hovrätterna, att tillämpas under budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 787 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	21 100
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	2 101 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	430 600
	Summa kronor 4 341 000;

c) till *Hovrätterna*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 4 341 000 kronor.

15:o) *Hovrätterna*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, s. 18—21), vilket innebär en anslagsökning med 69 000 kronor — varav 39 000 kronor för ökade kostnader för reseersättningar i anledning av hovrättsting och andra sammanträden utom förläggningssorten samt 30 000 kronor för expenser — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Hovrätterna*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 416 000 kronor.

16:o) *Häradsrätterna*: *Avlöningar*. Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 21—28) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i häradsrätternas personalförteckning, som av departementschefen föreslagits, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för häradsrätterna, att tillämpas under budgetåret 1950/51, dels ock till *Häradsrätterna*: *Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 9 558 300 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 9 516 300 kronor.

Departementschefen har beträffande häradsrätternas organisation och anslagsbehov för nästa budgetår bl. a. framhållit följande.

En allmän omprövning av domsagoorganisationen bör ske först sedan rättegångsreformen varit i tillämpning ytterligare någon tid, och i avvaktan därpå bör Kungl. Maj:t äga möjlighet att genomföra sådana mera tillfälliga ändringar i organisationen, vilka kunna prövas vara av behovet påkallade. Med hänsyn bl. a. härtill har för innevarande budgetår beräknats en reserv under anslaget å 100 000 kronor. Denna reserv är emellertid avsedd att tagas i anspråk först på grundval av sådant statistiskt och annat material som kan möjliggöra en jämförelse mellan de olika domsagorna beträffande arbetsbördan och andra på personalbehovet inverkan omständigheter. Enär

erforderligt jämförelsematerial beträffande domsagornas arbetsförhållanden ännu ej finnes tillgängligt — utredning i ämnet pågår och skall omfatta åren 1948 och 1949 — har reserven hittills lämnats i det närmaste outnyttjad. Den har sålunda tagits i anspråk blott i ett fall, nämligen för fortsatt förstärkning av personalen i Östra och Medelsta domsaga med ett fiskalskompetent biträde.

Anslagsökning föreslås nu endast för att tillgodose ökat personalbehov i nya eller omreglerade domsagor.

Den för 1949 års riksdag förebragta preliminära uppskattningen av personalbehovet vid de genom delning av Södra Roslags domsaga uppkommande nya domsagorna äger alltjämt giltighet. Det förutsättes få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera närmare pröva, huruvida den föreslagna personalorganisationen motsvarar behovet. De nya tjänsterna i biträdesgrad anses på grund härav böra uppföras på extra ordinarie stat. Solna domsaga föreslås efter Kungl. Maj:ts prövning skola få hänföras högst till lönegrupp IV. Kostnadsökningen för delningen, som skall ske den 1 januari 1951, beräknas för halvt år till 30 806 kronor.

Särskild proposition kommer att avlåtas beträffande omreglering av Nora och Lindes domsagor. Till följd härav föreslås nu en förstärkning av domsagopersonalen med ett biträde i Ca 15, vilket medför en kostnadsökning av 4 236 kronor.

På grund av den redan genomförda delningen av Bräkne och Listers domsaga uppstår för nästkommande budgetår en automatisk utgiftsökning av 18 531 kronor.

Anslaget skulle sålunda uppräknas med sammanlagt 53 573 kronor. Å andra sidan föranleda automatiska utgiftsminskningar en nedsättning med 11 618 kronor. Anslaget föreslås på grund härav skola höjas med ett till 42 000 kronor avrundat belopp.

Personalförändringarna föranleda vissa i statsrådsprotokollet närmare angivna ändringar i häradsrätternas personalförteckning.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att någon allmän omprövning av domsagoorganisationen icke bör komma till stånd, förrän ytterligare någon tids erfarenhet vunnits av den nya rättegångsordningen. I avvaktan härpå bör inrättande av nya tjänster ske med stor varsamhet. Utskottet vill i anslutning härtill uttala sin tillfredsställelse över att den allmänna reserv av 100 000 kronor, som står till Kungl. Maj:ts förfogande, hittills endast i obetydlig omfattning behövt anlitas. Trots att sålunda redan det för innevarande budgetår anvisade anslaget torde giva utrymme för en viss personalökning, har utskottet icke något att erinra mot den av Kungl. Maj:t föreslagna ökningen av anslaget, vilken är en direkt följd av redan beslutad eller tillämnad ändring i domsagoindelningen. Beträffande förslagen om inrättande av en ny biträdesbefattning i lönegrad Ca 15 samt utbyte av en fiskal mot en tingssekreterare utgår utskottet från att desamma komma att genomföras endast under förutsättning att propositionen om Nora stads läggande under landsrätt vinner riksdagens bifall.

Utskottet tillstyrker även i övrigt Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i häradsrätternas personalförteckning som angivits i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 4 januari 1950;

b) fastställa följande avlöningsstat för häradsrätterna, att tillämpas under budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	4 985 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	5 400
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	3 802 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	765 000
	Summa kronor 9 558 300;

c) till *Häradsrätterna: Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 9 558 300 kronor.

17:o) **Häradsrätterna: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 28—30), vilket innebär en anslagsökning med 30 000 kronor — varav 4 000 kronor resp. 6 000 kronor till sjukvård m. m. och reseersättningar för domsagor under Svea hovrätt samt 20 000 kronor till reseersättningar för domsagor under hovrätten för Övre Norrland — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Häradsrätterna: Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 633 000 kronor.

18:o) **Häradsrätterna: Reseersättningar till nämndemän.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 30 och 31), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Häradsrätterna: Reseersättningar till nämndemän* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

19:o) **Häradsrätterna: Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 31 och 32) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Häradsrätterna: Anskaffande av nya fastighetsböcker för landet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

20:o) **Häradsrätterna: Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 32), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Häradsrätterna: Uppläggande av nya fastighetsböcker för landet* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

21:o) **Vattendomstolarna: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 23, s. 32—34) föreslagit riksdagen att dels bemyndiga Kungl. Maj:t vidtaga av departementschefen föreslagen ändring i vattendomstolarnas personalförteckning, dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för vattendomstolarna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51, dels ock till Vattendomstolarna: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 858 800 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 844 500 kronor.

För innevarande budgetår ha medel beräknats bl. a. för anställande under högst 6 månader av en biträdande vattenrättssekreterare, vilken företrädesvis skall biträda vid handläggningen av det s. k. Bergforsmålet. Handläggningen av detta mål beräknas vid ingången av budgetåret 1950/51 ha fortskridit så långt, att behov av sekreterare föreligger för hela budgetåret. Anslagsökningen härför uppgår till 6 484 kronor.

För omräkning på grund av ändrad stationeringsort för Mellanbygdens vattendomstol samt på grund av den reglerade befordringsgången för biträdespersonal beräknas anslagsökning med 2 450 kronor resp. 866 kronor erforderlig.

Slutligen föreslås bestämmelserna om reglerad befordringsgång skola göras tillämpliga på vattenrättsmanuenserna, vilket föranleder ett med 4 500 kronor ökat medelsbehov.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga ändring i vattendomstolarnas personalförteckning innebärande att antalet kontorsbiträden ökas från 5 till 6;

b) fastställa följande avlöningsstat för vattendomstolarna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	341 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	30 000
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	402 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	84 200

Summa kronor 858 800;

c) till *Vattendomstolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 858 800 kronor.

22:o) *Vattendomstolorna*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 35), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vattendomstolorna*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 125 000 kronor.

23:o) *Vattendomstolorna*: *Flyttning av Mellanbygdens vattendomstols kansli*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 25, s. 35) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vattendomstolorna*: *Flyttning av Mellanbygdens vattendomstols kansli* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Rättegångsväsendet i allmänhet.

24:o) *Ersättning åt domare, vittnen och parter*. Kungl. Maj:t har (punkt 26, s. 35 och 36) föreslagit riksdagen att till *Ersättning åt domare, vittnen och parter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

Anslaget är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 1 100 000 kronor.

Anslaget, som tidigare var uppfört med 700 000 kronor, höjdes i samband med ikraftträdandet av rättegångsreformen till 1 100 000 kronor. Därmed avsågs att täcka ökade, på förhand icke uppskattningsbara kostnader för bland annat ersättning till vittnen i brottmål m. fl. mål, offentliga försvarare, frikända tilltalade samt personer som höras under förundersökning i brottmål. Under budgetåret 1948/49 har anslaget överskridits med nära 800 000 kronor. De redovisade utgifterna, 1 896 200 kronor, fördela sig med

834 200 kronor på ersättningar till rättegångsbiträden, 326 300 kronor på vittnesersättningar, 376 500 kronor på kostnader för förundersökningar i brottmål och med 359 100 kronor på kostnader i övrigt. För nästa budgetår föreslås en uppräknig med ytterligare 700 000 kronor till 1 800 000 kronor. Vid bedömandet härav bör även beaktas, att från detta anslag skola bestridas arvoden åt de expropriationstekniker, som enligt de av 1949 års riksdag antagna ändringarna i expropriationslagen skola ingå i expropriationsdomstol (jfr prop. 184/1949 s. 236).

Departementschefen har uttalat sin avsikt att med uppmärksamhet följa den fortsatta utvecklingen beträffande utgifterna under anslaget. I detta syfte har departementschefen hemställt hos riksräkenskapsverket att överväga huruvida ändrade grunder böra tillämpas för deras redovisning.

Utskottet, som finner utvecklingen av kostnaderna under förevarande anslag oroande, får erinra om att riksdagens år 1949 församlade revisorer till närmare granskning upptagit frågan om processreformens verkningar i ekonomiskt avseende för statsverket. Revisorerna ha därvid uttalat sig för en översyn av processordningen med beaktande även av de processekonomiska spörsmålen. Riksdagen får framdeles tillfälle taga ställning till revisorernas iakttagelser i förevarande avseende, och utskottet är på grund härav icke nu berett göra annat uttalande än att utskottet i likhet med departementschefen finner det angeläget, att möjligheterna att införa ändrade grunder för redovisningen av kostnaderna under anslaget snarast prövas.

Under åberopande härav får utskottet med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Ersättning åt domare, vittnen och parter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 800 000 kronor.

25:o) *Kostnader enligt lagen om fri rättegång*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 36), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader enligt lagen om fri rättegång* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

26:o) *Understöd för utomprocessuell rättshjälp*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 36—38) — vilket innebär en anslagsökning med 40 000 kronor, orsakad bl. a. av att under 1948 två nya rättshjälpsanstalter trätt i verksamhet — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Understöd för utomprocessuell rättshjälp* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

27:o) **Tornedalens rättshjälpsanstalt. Efterutbildning inom rättegångsväsendet. Ersättning för vissa bötesandelar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 29—31, s. 38 och 39), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

- att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa
- a) till *Tornedalens rättshjälpsanstalt* ett förslagsanslag av 36 500 kronor;
 - b) till *Efterutbildning inom rättegångsväsendet* ett reservationsanslag av 15 000 kronor;
 - c) till *Ersättning för vissa bötesandelar* ett anslag av 500 kronor.

28:o) **Ersättning för förlorad in-teckningslösen vid stadsdomstolarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 39), vilket innebär en anslagsminskning med 1 000 kronor, hemställer utskottet,

- att riksdagen må till *Ersättning för förlorad in-teckningslösen vid stadsdomstolarna* för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 134 000 kronor.

29:o) **Resestipendier åt domare och domaraspiranter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 39 och 40), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

- att riksdagen må till *Resestipendier åt domare och domaraspiranter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

Fångvården m. m.

30:o) **Fångvårdsstyrelsen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 40—42) — vilket innebär uppräknig av anslaget med 7 000 kronor till följd av automatiska utgiftsökningar, uppförande på personalförteckningen av ytterligare två ordinarie kontorsbiträdesbefattningar i enlighet med grunderna för reglerad befordringsgång samt avförande från förteckningen av en å övergångsstat uppförd befattning som förste byråsekreterare i Ca 27 — hemställer utskottet,

- att riksdagen må
- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i fångvårdsstyrelsens personalförteckning vidtaga de ändringar, som angivits i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för den 4 januari 1950;
 - b) fastställa följande avlöningsstat för fångvårdsstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	295 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	13 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	218 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	59 500

Summa kronor 587 500;

c) till *Fångvårdsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 587 500 kronor.

31:o) **Fångvårdsstyrelsen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 42 och 43), vilket innebär en uppräknig av anslaget med 7 500 kronor — varav 1 500 kronor till sjukvård m. m., 4 000 kronor till reseersättningar och 2 000 kronor till bränsle, lyse och vatten — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fångvårdsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 80 000 kronor.

32:o) **Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhöra fångvården, m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 44 och 45), vilket innebär en anslagsminskning med 30 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning för vård av fångar på anstalter, som ej tillhöra fångvården, m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

33:o) **Interneringsnämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 45—47), vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en höjning av anslaget med 5 000 kronor — varav 500 kronor avse tillfällig skrivhjälp, 2 000 kronor reseersättningar och 2 500 kronor viss omräkning — hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande stat för interneringsnämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

*Stat.**Avlöningar.*

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	30 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	13 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 400;

O m k o s t n a d e r.

Omkostnader, *förslagsvis* 9 700

Summa kronor 54 500;

b) till *Interneringsnämnden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 54 500 kronor.

34:o) *Ungdomsfängelnsnämnden*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, s. 47 och 48), vilket innebär en anslagsökning med 1 400 kronor — varav 500 kronor till dagarvoden åt nämndens ordförande och ledamöter, 700 kronor till expenser samt 200 kronor till löneklassuppflyttning — hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande stat för ungdomsfängelnsnämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1950/51:

Stat.

A v l ö n i n g a r.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ..	100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	6 700
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m.....	9 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	800

O m k o s t n a d e r.

Omkostnader, *förslagsvis* 6 400

Summa kronor 23 000;

b) till *Ungdomsfängelnsnämnden* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 23 000 kronor.

35:o) *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 48), vilket innebär oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsstyrelsernas kostnader för fångtransport* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 250 000 kronor.

36:o) *Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar. Skyddskonsulentorganisationen: Omkostnader*. Kungl. Maj:t har (punkterna 43 och 44, s. 49—72) föreslagit riksdagen att dels fastställa av departementschefen förordad avlöningsstat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas under budgetåret

1950/51, dels ock till Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar samt Skyddskonsulentorganisationen: Omkostnader för nämnda budgetår anvisa två förslagsanslag av resp. 313 100 kronor och 76 500 kronor.

Anslaget till Skyddskonsulentorganisationen är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 309 600 kronor.

Genom beslut den 2 februari 1945 uppdrog Kungl. Maj:t åt *fångvårdsstyrelsen* att verkställa utredning och avgiva förslag angående rationalisering av det frivilliga skydds- och hjälparbetet beträffande villkorligt dömda samt från fångvårdsanstalt frigivna eller utskrivna ävensom med dem jämställda hjälpbehövande. Med skrivelse den 31 december 1948 har styrelsen, som vid fullgörandet av sitt uppdrag biträtts av särskilt tillkallade sakkunniga, överlämnat betänkande angående skyddsarbetets organisation m. m. (SOU 1949: 6).

Styrelsens förslag avser att skapa förutsättningar för en effektivt bedriven kriminalvård i frihet bland annat genom en väsentlig utökning av skyddskonsulentorganisationen. Förslaget innebär i organisatoriskt hänseende, att antalet skyddskonsulentdistrikt ökas från 13 till 31 samt att en betydande personalförstärkning genomföres. Skyddskonsulenternas antal föreslås ökat från 13 till 31, varav 6 i till Ce 27 förhöjd lönegrad, och skyddsassistenternas från 6 till 22. Vidare ha för registreringsarbete och andra löpande kontors- och expeditionsgöromål förordats 14 kanslibiträden och 19 kontorsbiträden, vilka sakna motsvarighet i nuvarande organisation. Den sammanlagda personalökningen utgör enligt förslaget sålunda 67 befattningshavare. Den årliga kostnadsökningen för den utbyggda organisationen beräknas, frånsett lokalkostnader, till omkring 650 000 kronor, vartill komma engångskostnader beräknade till omkring 110 000 kronor. Förslaget skulle vidare medföra behov av personalförstärkning m. m. vid fångvårdsstyrelsen till en kostnad av omkring 50 000 kronor. Från den sammanlagda merkostnaden, 810 000 kronor, frånräknar styrelsen 202 000 kronor, motsvarande en besparing som samtidigt beräknas uppstå under vissa andra anslag.

Med anledning av bl. a. vissa uttalanden från 1949 års riksdag angående skyddskonsulentorganisationen m. m. har fångvårdsstyrelsen under hand erhållit i uppdrag att såsom alternativ till styrelsens förut redovisade förslag utarbeta en plan till en mera begränsad utvidgning av skyddskonsulentorganisationen, varvid jämväl en höjning av det författningsenliga arvodet till övervakare och tillsynsmän skulle tagas under övervägande. Med skrivelse den 26 september 1949 har fångvårdsstyrelsen sedermera, efter att ha tagit del av de yttranden som avgivits över styrelsens tidigare utredning, överlämnat en promemoria, innehållande ett alternativt förslag till utökning av skyddskonsulentorganisationen m. m.

Fångvårdsstyrelsen har i detta sammanhang föreslagit, att nuvarande antal skyddskonsulentdistrikt och konsulenter ökas från 13 till 19 samt att antalet assistenter ökas från 6 till 16. Hela antalet konsulenter och assistenter skulle således stiga med 16 befattningshavare mot 34 i styrelsens ursprungliga förslag. En oundgänglig förutsättning för att den starkt begränsade konsulentorganisationen skall bli funktionsduglig är enligt styrelsens mening

att samtliga heltidsanställda konsulenter och vissa assistenter erhålla heltidsanställda biträden för registrerings- och skrivgöromål. Biträdena i de konsulentdistrikt, där assistent icke finnes anställd, anses böra placeras i 11 lönegraden. Enligt förslaget skulle anställas 6 biträden i Ce 11 och 14 i Ce 8.

Fängvårdsstyrelsen har vidare föreslagit att arvoden åt övervakare och tillsynsmän höjas till 10 kronor för första månaden och 5 kronor för de följande.

Kostnaderna för skyddskonsulentorganisationen enligt detta förslag beräknas till för avlöningar 504 000 kronor och för omkostnader 134 300 kronor, innebärande en ökning om tillhoppa 328 700 kronor, jämfört med anslaget för innevarande budgetår. Härtill komma vissa engångsutgifter till ett belopp av 58 000 kronor.

Enligt förslaget skulle vidare följande anslag behöva höjas, nämligen anslaget till övervakning av villkorligt dömda med 275 000 kronor, anslaget till tillsyn över villkorligt frigivna med 45 000 kronor och anslaget till bidrag till Svenska skyddsförbundet med 25 000 kronor.

För att kunna bereda effektivare hjälp åt frigivna och utskrivna föreslås slutligen höjning av anslaget till understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl. med 25 000 kronor.

Departementschefen har bl. a. framhållit att en utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen framstår såsom synnerligen angelägen samt att detta av praktiska skäl bör ske etappvis. I rådande svåra statsfinansiella läge föreliggande emellertid hinder för att framlägga förslag om inrättande av nya fasta tjänster. För mera tillfällig arbetshjälp i de hårdast belastade distrikten föreslås skola anvisas ett belopp av 70 000 kronor, att disponeras efter Kungl. Maj:ts bestämmande, vartill komma 10 000 kronor till ökade omkostnader. *Departementschefen* har i anslutning härtill anfört följande.

För att vinna den nödvändiga effektiviseringen av den fria kriminalvården är det emellertid icke tillräckligt att förstärka konsulentorganisationen. Den arbetslättnad, som bör åstadkommas för konsulenter och assistenter, bör syfta till att bereda dessa befattningshavare sådana arbetsförhållanden att de kunna i ökad utsträckning förvärva, bistå och kontrollera frivilliga övervakare och tillsynsmän. För den omedelbara vården är det nämligen nödvändigt, att lämpliga frivilliga krafter i väsentligt vidgad omfattning tagas i anspråk. Med en frivillig övervakare (tillsynsman), utvald med hänsyn tagen till den dömdes karaktär och personliga förhållanden, föreliggande helt andra möjligheter att främja hans anpassning i samhället och arbetslivet än vid den rutinmässiga övervakning, som nu ofta förekommer till följd av att yrkesövervakarna måst överbelastas med uppdrag. Såsom av utredningen framgår finns det stora personkategorier som, trots att de måste anses särskilt lämpade för övervaknings- och tillsynsuppdrag, endast i mindre omfattning anlitats härför. Jag tänker särskilt på funktionärer i bildningsförbund, religiösa sammanslutningar, fackliga och politiska föreningar, nykterhets-, idrotts- och ungdomsorganisationer ävensom nämndemän vid härads- och rådhusrätter samt arbetsledare och arbetskamrater till de dömda. Möjligheter att erhålla nödigt antal frivilliga övervakare och tillsynsmän torde därför erbjuda sig vid en intensifierad värnverksamhet bland personer tillhörande sådana grupper. För att i erforderlig utsträckning stimulera intresset för dylika uppdrag är det emellertid, såsom i remissyttrandena understrukits, ofrånkomligt att höja arvudet till övervakare och till-

synsmän, vilket alltsedan år 1933 utgår med endast 8 kronor för den första månaden och 2 kronor för varje efterföljande månad av den tid, varunder uppdraget utövats. Intill dess att en allmän omprövning kan komma till stånd beträffande de ersättningsbelopp, som inom olika vårdområden skäpligen böra utgå för övervakning och tillsyn, bör arvudet för kriminalvårdens del i varje fall höjas till de av fångvårdsstyrelsen förordade beloppen, 10 kronor för första månaden och 5 kronor för varje efterföljande månad.

För nästkommande budgetår föreslås till skyddskonsulentorganisationen skola anvisas två anslag, ett till avlöningar å 313 100 kronor och ett till omkostnader å 76 500 kronor.

Utskottet har i förevarande sammanhang till behandling förehåft dels en inom andra kammaren av herr *Edenman* m. fl. väckt motion (II: 156), i vilken hemställts, att riksdagen vid behandlingen av andra huvudtiteln måtte vidtaga sådana ändringar i fördelningen av föreslagna anslag, att anslagen till Skyddskonsulentorganisationen uppräknas med 320 000 kronor och anslagen i sin helhet disponeras i enlighet med fångvårdsstyrelsens alternativa förslag, samt anslagen till Övervakning av villkorligt dömda och Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl. nedsättas med 275 000 kronor resp. 45 000 kronor,

dels ock en inom andra kammaren av herr *Wiklund* i Stockholm m. fl. väckt motion (II: 158), i vilken hemställts, att riksdagen i syfte att möjliggöra ett genomförande av fångvårdsstyrelsens alternativa förslag till förstärkt skyddskonsulentorganisation ville besluta en höjning av organisationens avlönings- och omkostnadsanslag utöver Kungl. Maj:ts förslag med tillhopa 306 700 kronor samt bevilja ett anslag å 15 000 kronor till anordnande av kortare instruktionskurser för frivilliga övervakare och tillsynsmän inom kriminalvården.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, hänvisas till motionerna.

Utskottet. Lagstiftningen om kriminalvård i frihet har lett till en mycket stark ökning på senare år av det klientel, som står under övervakning och tillsyn, en ökning, som hittills icke resulterat i motsvarande effektivisering och förbättring av övervaknings- och tillsynsapparaten. Om icke de friare vårdformerna ur samhällets synpunkt skola visa sig förfelade, är det ofrånkomligt att skyddsarbetet på detta område kan bedrivas på mest ändamålsenliga sätt. Såsom framgått av fångvårdsstyrelsens utredningar föreliggande härvidlag för närvarande betydande brister.

Olika meningar kunna råda beträffande vilka vägar, som lämpligen böra följas för att nå det bästa resultatet. Det torde dock knappast råda något tvivel om att utfallet av den fria kriminalvården i mycket stor utsträckning är beroende av allt övervakare och tillsynsmän äga förmåga och lämplighet för att i olika avseenden underlätta den dömdes återförande till samhället. Det direkta personliga inflytande, som en övervakare eller tillsynsman kan utöva på den dömda, måste självfallet vara av den största betydelse.

Ur dessa synpunkter framstår det som särskilt angeläget att skapa förutsättningar för att till denna verksamhet kunna knyta lämpliga personer. Riksdagen har tidigare givit uttryck åt uppfattningen, att en förbättring på detta område bör kunna åstadkommas genom att i större utsträckning än hittills anlita personer inom ideella, fackliga och politiska organisationer, arbetsledare och arbetsgivare m. fl. Med hänsyn härtill vill utskottet i likhet med departementschefen understryka, att en intensifierad värvningsverksamhet bör komma till stånd bland personer, tillhörande sådana grupper. Då den ersättning, som för närvarande utgår för övervaknings- och tillsynsuppdrag, icke står i rimligt förhållande till det därmed förenade ansvaret och arbetet, bör en höjning i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag till 10 kronor för den första månaden och 5 kronor för varje efterföljande månad i sin mån bidra till att underlätta förvärvandet av för denna verksamhet lämpliga frivilliga krafter.

Även om man i första hand måste lita till den frivilliga arbetskraften för övervakning och tillsyn, är det uppenbart, att ifrågavarande verksamhet icke kan bedrivas utan en effektiv skyddskonsulentorganisation. Bland dennas uppgifter framstår i detta sammanhang såsom särskilt betydelsefullt anskaffandet av lämpliga frivilliga arbetskrafter. Med hänsyn till den arbetsbörda, som åvilar organisationen, synes en personalförstärkning angelägen. Såsom departementschefen anfört bör dock en utbyggnad av organisationen ske etappvis med tillvaratagande av de erfarenheter, som efter hand vinnas. Utskottet finner Kungl. Maj:ts förslag om anslagsökning med 70 000 kronor för avlöningar och 10 000 kronor för omkostnader väl motiverat. Då den provisoriska förstärkning, som härigenom blir möjlig, torde komma att utnyttjas på de för närvarande mest arbetstyngda områdena, bör ett senare ställningstagande till en utökning av den fasta organisationen kunna grundas på viss erfarenhet rörande effekten av personalförstärkningen. Av det sagda framgår, att utskottet icke kan tillstyrka förslagen i motionerna II: 156 och II: 158 om utbyggnad redan nu av den fasta konsulentorganisationen.

I motionen II: 158 har föreslagits, att ett belopp av 15 000 kronor måtte anvisas till anordnande av kortare instruktionskurser för frivilliga övervakare och tillsynsmän inom kriminalvården. Utskottet delar i princip motionärernas uppfattning, att dylika kurser kunde vara värdefulla för att förbättra övervakarnas och tillsynsmännens förutsättningar för att fullgöra uppdragen. I avvaktan på erfarenheter av de nu föreslagna åtgärderna är utskottet dock icke berett tillstyrka anvisande av särskilda medel för ifrågavarande ändamål.

Under återopande av det anförda får utskottet, med tillstyrkande jämväl i övrigt av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 156, i vad den berör förevarande anslag, samt motionen II: 158

a) fastställa följande avlöningsstat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas under budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	290 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	21 600

Summa kronor 313 100;

b) till *Skyddskonsulentorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 313 100 kronor;

c) till *Skyddskonsulentorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 76 500 kronor.

37:o) **Övervakning av villkorligt dömda.** Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl. Kungl. Maj:t har (punkterna 45 och 46, s. 72 och 73) föreslagit riksdagen att till Övervakning av villkorligt dömda och till Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl. för budgetåret 1950/51 såsom förslagsanslag anvisa 475 000 kronor resp. 75 000 kronor.

Ifrågavarande anslag äro i riksstaten för innevarande budgetår uppförda med 200 000 kronor resp. 30 000 kronor.

Såsom framgår av under föregående punkt lämnad redogörelse har Kungl. Maj:t föreslagit, att övervaknings- och tillsynsarvodena skola höjas från för närvarande 8 kronor för den första månaden och 2 kronor för varje följande månad till 10 kronor för den första månaden och 5 kronor för varje efterföljande månad. Detta föranleder ett ökat medelsbehov för övervakning om 275 000 kronor och för tillsyn om 45 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *Edenman* m. fl. väckt motion (II: 156) har hemställts, att riksdagen vid behandlingen av andra huvudtiteln måtte vidtaga sådana ändringar i fördelningen av föreslagna anslag, att anslagen till Skyddskonsulentorganisationen uppräknas med 320 000 kronor och anslagen i sin helhet disponeras i enlighet med fångvårdsstyrelsens alternativa förslag, samt anslagen till Övervakning av villkorligt dömda och Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl. nedsättas med 275 000 kronor resp. 45 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, hänvisas till motionen.

Utskottet hyser i likhet med departementschefen den uppfattningen, att det för att stimulera intresset för övervaknings- och tillsynsuppdrag är ofrånkomligt att höja de nu utgående arvoden. De föreslagna höjda arvo-

dena, 10 kronor för första månaden och 5 kronor för varje efterföljande månad, finner utskottet väl avvägda i avvaktan på den allmänna omprövning, som beräknas komma till stånd beträffande ersättningarna inom detta och angränsande områden.

Utskottet kan sålunda icke tillstyrka det i motionen II: 156 framförda förslaget om minskning av ifrågavarande anslag till förmån för en utbyggnad av skyddskonsulentorganisationen.

Mot Kungl. Maj:ts anslagsberäkningar har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

- att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen II: 156, i vad den berör förevarande anslag, för budgetåret 1950/51 såsom förslagsanslag anvisa
- a) till *Övervakning av villkorligt dömda* 475 000 kronor;
 - b) till *Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.* 75 000 kronor.

38:o) **Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl. Bidrag till Svenska skyddsförbundet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 47 och 48, s. 73 och 74), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

- att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa
- a) till *Understöd åt verksamhet för frigivna fångar m. fl.* ett anslag av 140 000 kronor;
 - b) till *Bidrag till Svenska skyddsförbundet* ett anslag av 100 000 kronor.

Diverse.

39:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 74), vilket innebär en anslagsökning med 105 000 kronor, hemställer utskottet,

- att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Fångvårdsstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 765 000 kronor.

40:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 74), vilket innebär en anslagsökning med 7 000 kronor, hemställer utskottet,

- att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 726 000 kronor.

41:o) **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s 74 och 75), vilket innebär en anslagsökning med 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 40 800 kronor.

42:o) **Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 52, s. 75) föreslagit riksdagen att till Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m. för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Förevarande anslag, som för innevarande budgetår är uppfört med 50 000 kronor, avser bidrag till utgivande ej blott av författningskommentarer utan även av annan vägledande litteratur på förvaltningsrättens fält och angränsande områden. Till dylik litteratur anses även Förvaltningsrättslig tidskrift böra räknas, särskilt om däri publiceras referat av sådana för myndigheterna och allmänheten betydelsefulla avgöranden, som träffats av Kungl. Maj:t i statsrådet. Om behov skulle uppkomma att med allmänna medel stödja tidskriften, exempelvis för nämnda publiceringsverksamhet, föreslås därför förevarande anslag kunna få anlitas för ändamålet efter särskilt beslut av Kungl. Maj:t. Under förutsättning att riksdagen icke har något att erinra däremot förutsättes så få ske redan under innevarande budgetår.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till utgivande av författningskommentarer m. m.* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

43:o) **Bidrag till utgivande av lagsamling.** Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk. Bidrag till den internationella penitentiära kommissionen. Bidrag till internationella institutet för unifisering av privaträtten. Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab. Bidrag till Tidsskrift för kriminalvård. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 53—59, s. 76 och 77), vilka innebära oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1950/51 anvisa

a) till *Bidrag till utgivande av lagsamling* ett reservationsanslag av 150 000 kronor;

b) till *Bidrag till internationella byrån i Bern för skydd av litterära och konstnärliga verk* ett förslagsanslag av 8 500 kronor;

- c) till *Bidrag till den internationella penitentiära kommissionen* ett förslagsanslag av 1 000 kronor;
- d) till *Bidrag till internationella institutet för unifiering av privaträtten* ett förslagsanslag av 3 000 kronor;
- e) till *Bidrag till Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab* ett anslag av 3 000 kronor;
- f) till *Bidrag till Tidsskrift för kriminalvård* ett anslag av 1 000 kronor;
- g) till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* ett reservationsanslag av 425 000 kronor.

44:o) **Planering av allmänna arbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 78) och under erinran, att anslaget med hänsyn till förefintlig behållning ansetts kunna upptagas med allenast formellt belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Planering av allmänna arbeten* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

45:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 78), vilket innebär en anslagsökning med 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

46:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 78), vilket innebär en minskning av anslaget med 5 000 kronor, hemställer utskottet

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

47:o) **Uppskjutna frågor.** Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande beträffande nedannämnda, av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 36: Fångvårdsanstalterna: Avlöningar;

punkten 37: Fångvårdsanstalterna: Omkostnader; samt

punkten 38: Fångvårdsanstalterna: Maskin- och verktygsutrustning m. m.; vilket utskottet härmed får för riksdagen anmäla.

Stockholm den 17 februari 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Rickard Lindström, Sven Larsson, Karl Andersson, Gränebo, Ohlon, Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, fröken Andersson, herrar Sundelin, Leander, Gillström, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Ivar Persson och Lundgren; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Ward, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Wallentheim, Svensson i Ljungskile, Lindholm, Ståhl, Staxäng, Petterson i Degerfors, Thapper, fröken Elmén, herrar Onsjö, Johansson i Mysinge och Henriksson.

Reservationer.

1) vid punkten 36:o) (Skyddskonsulentorganisationen: Avlöningar. Skyddskonsulentorganisationen: Omkostnader) av herrar *Gränebo, Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Sundelin, Ivar Persson, Lundgren, Skoglund* i Doverstorp, *Boman* i Kieryd, *Svensson* i Ljungskile, *Ståhl, Staxäng*, fröken *Elmén*, herrar *Onsjö* och *Johansson* i Mysinge, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka en utökning av skyddskonsulentorganisationen och att därför dels utskottets yttrande fr. o. m. det stycke på s. 18, som börjar med orden »Olika meningar» bort hava följande lydelse:

»Utfallet av den fria kriminalvården är otvivelaktigt i mycket stor utsträckning beroende av att övervakare och tillsynsmän äga förmåga och lämplighet för att i olika avseenden underlätta den dömdes återförande till samhället. Det direkta personliga inflytande, som en övervakare och tillsynsman kan utöva på den dömd, måste självfallet vara av den största betydelse. För ifrågavarande uppgifter måste man i främsta rummet lita till frivilliga krafter. Om en effektivisering av detta led i skyddsarbetet skall kunna åstadkommas, är det emellertid ofrånkomligt, att den statliga skyddskonsulentorganisationen är tillfredsställande organiserad. Dels måste det ankomma på denna att genom samarbete med ideella, fackliga och politiska organisationer, arbetsledare och arbetsgivare m. fl. spåra upp och förvärva lämpliga övervakare och tillsynsmän, dels bör organisationen kunna bereda de frivilliga krafterna erforderligt stöd och bistå dem med råd och upplysningar i deras många gånger mycket betungande och svårlösta uppgifter.

Den arbetsbörda, som för närvarande åvilar skyddskonsulentorganisationen, har medfört, att verksamheten i betydelsefulla avseenden icke kunnat bedrivas på ett tillfredsställande sätt. Såsom departementschefen anført framstår därför en utbyggnad av denna organisation såsom synnerligen angelägen. Utskottet har funnit det av fångvårdsstyrelsen avgivna alternativa förslaget till utökning av skyddskonsulentorganisationen väl avvägt med hänsyn såväl till nödvändigheten att särskilt i dagens läge iakttaga återhållsamhet beträffande statsutgifterna som till önskvärdheten att — innan en

eventuellt mera genomgripande omorganisation genomföres — avvakta erfarenheterna av en begränsad personalökning. Förslaget syftar till ett tillvaratagande av de frivilliga krafterna med minsta möjliga utökning av den fasta organisationen. Med hänsyn till behovet av en snar förbättring på hithörande område synes Kungl. Maj:ts förslag om provisorisk förstärkning av organisationen genom anvisande av sammanlagt 80 000 kronor icke vara tillräckligt. Därtill kommer att ett dylikt provisorium icke möjliggör en eljest önskvärd rationalisering av distriktsindelningen. Utskottet har på grund av vad här anförts ansett sig böra tillstyrka, att fångvårdsstyrelsens alternativa förslag till skyddskonsulentorganisation nu genomföres.

I motionen II: 158 har föreslagits, att ett belopp av 15 000 kronor måtte anvisas till anordnande av kortare instruktionskurser för frivilliga övervakare och tillsynsmän inom kriminalvården. Utskottet delar motionärernas uppfattning, att dylika kurser kunna vara värdefulla för att förbättra övervakarnas och tillsynsmännens förutsättningar att fullgöra uppdragen. I avvaktan på erfarenheter rörande medelsbehovet för den föreslagna organisationen är utskottet dock icke berett tillstyrka särskild medelsanvisning för ifrågavarande ändamål. Hinder bör emellertid icke möta för Kungl. Maj:t att — i den mån så visar sig lämpligt — lämna medgivande till anordnande försöksvis av dylik kurs, varvid kostnaderna förutsättas kunna rymmas inom ramen för omkostnadsanslaget.

Av vad ovan anförts framgår att utskottet intill de belopp, som erfordras för genomförande av fångvårdsstyrelsens alternativa förslag till utökning av skyddskonsulentorganisationen, tillstyrker motionen II: 156, såvitt den berör dessa anslag, samt motionen II: 158.

Anslagen torde i enlighet med fångvårdsstyrelsens förslag kunna beräknas till för avlöningar 504 000 kronor och för omkostnader 192 300 kronor. Av sistnämnda belopp avse 58 000 kronor kostnader av engångsnatur. Avlöningsanslaget synes lämpligen kunna fördelas med 2 000 kronor till arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 452 200 kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal samt 49 800 kronor till rörligt tillägg.

Vid bifall till detta förslag bör ävenledes fastställas personalförteckning för skyddskonsulentorganisationen, omfattande 2 skyddskonsulenter i Ce 26.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,»

dels ock utskottets hemställen bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 156, i vad den berör förevarande anslag, samt motionen II: 158

a) fastställa följande personalförteckning för skyddskonsulentorganisationen:

Befattning	Personalförteckning	Lönegrad
------------	---------------------	----------

Extra ordinarie tjänstemän

i högre lönegrad än Ce 24.

2 skyddskonsulenter Ce 26;

b) fastställa följande avlöningsstat för skyddskonsulentorganisationen, att tillämpas under budgetåret 1950/51:

Avlöningsstat.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	2 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	452 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	49 800

Summa kronor 504 000;

c) till *Skyddskonsulentorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 504 000 kronor;

d) till *Skyddskonsulentorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1950/51 anvisa ett förslagsanslag av 192 300 kronor.»

2) vid *punkten 37:o* (Övervakning av villkorligt dömda. Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.) av herrar *Gränebo, Ivar Persson, Lundgren, Skoglund* i Doverstorp, *Staxäng, Onsjö* och *Johansson* i Mysinge, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionen II: 156, i vad den berör dessa anslag, och att utskottets yttrande och hemställan därför bort hava följande lydelse:

»Utskottet anser i likhet med departementschefen, att starka skäl i och för sig kunna tala för att höja de nu utgående arvoden till övervakare och tillsynsmän. Dessa arvoden torde i många fall knappast ens täcka de kostnader, som vederbörande ådraga sig för uppdragens fullgörande. Emellertid torde det, såsom framhållits i motionen II: 156, vara tvivelaktigt, om den av departementschefen föreslagna arvodeshöjningen kommer att förbättra möjligheterna att till ifrågavarande uppgifter förvärva lämpliga personer. Därtill kommer den allmänna återhållsamhet, som för närvarande måste prägla prövningen av förslag, som medföra ökning av statsutgifterna. Utskottet har vid en avvägning av det samlade medelsbehovet på hithörande område funnit sig böra förorda ökning av anslagen till skyddskonsulentorganisationen med sammanlagt 306 700 kronor, varav 58 000 kronor för engångsutgifter, framför att bifalla förevarande förslag om höjning av övervaknings- och tillsynsarvoden, vilket skulle medföra en kostnadsökning på tillhoppa 320 000 kronor per år.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med avslag å Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionen II: 156, i vad den berör förevarande anslag, för budgetåret 1950/51 såsom förslagsanslag anvisa

- a) till *Övervakning av villkorligt dömda* 200 000 kronor;
- b) till *Tillsyn över villkorligt frigivna m. fl.* 30 000 kronor.»
